

Термін із суфіксом *-уват-* – якісний прикметник, що позначає ‘подібний до того, що називає твірна основа’. Серед термінів можемо назвати аналогічні приклади, зокрема *сучкуватий*. Вони відрізняються від якісних прикметників, у яких формант *-уват-* допомагає утворити назви з виявом ступеня і міри ознаки, на зразок: *білуватий, гнилуватий, мерзлуватий*. Як зазначають у посібниках із морфології, не належать до форм безвідносного ступенювання прикметники на *-уват-* (*-юват-*), що позначають: а) назви ознак предметів та істот за подібністю до інших предметів чи істот (*вовкуватий, стовбуватий*); б) назви структурних властивостей предметів (*глеюватий, піскуватий*); в) назви зовнішньо-конфігураційних особливостей предметів (*вузлуватий, куцуватий*); г) окремі назви особливостей характеру, психіки і вдачі людини (*забудькуватий*) (пор.: Леонова М.В. Сучасна українська літературна мова. Морфологія: навчальний посібник. Київ: Вища школа, 1983, с.168).

В українській термінотворчій практиці, як відомо, ще кілька десятиліть тому, конкретніше – у 60–70-х рр. ХХ ст., вже відзначали тенденцію до конкурування складних слівформ з компонентом *-подібний, -видний*: *кругоподібний, бруньковидний, віялоподібний, ситоподібний / голковидний, мішковидний, щитовидний* (пор.: Симоненко Л.О. Точність термінологічного вживання. *Культура слова*. 1981. Вип. 21. С. 38–40). Терміни з останнім із зазначених складників витіснялися як такі, що притаманні російській мовній практиці, а нині спостерігаємо й витіснення з уживання термінів із *-подібний* на користь утворень із *-уват-* (*-юват-*): *листуватий, хряцуватий*, а також із *-аст-* (*-яст-*): *голчастий, серпастий*.

Ніна Яценко

ГОЛОВНА ДУМКА / ОСНОВНА ДУМКА

З чим пов’язано питання диференціації основної і головної думки? З методиками опрацювання творів на уроках літератури, мови, коли пропонуємо визначення ідеї, мотиву твору. Якщо подивимося в довідничок «Основні поняття з теорії літератури» для школярів, то побачимо, що поняття «ідея

твору» визначаємо через *основну* думку, те, що стверджує, проголошує автор. Літературознавці ототожнюють головну і основну думку.

Натомість у підручниках О. Глазової є тлумачення: «Головна думка тексту – те, заради чого створено текст (задум його автора), те, до чого він закликає, що схвалює, що заперечує, від чого застерігає, тобто висновок, який впливає зі сказаного або написаного. Здебільшого текст має заголовок, який виражає його тему або головну думку».

Справді, слово *головний* у СУМі пояснено через слово *основний*. Наприклад: Головний 3. Найважливіший, основний, суттєвий (центральный). Отже, йдемо за шкільною практикою, яка утверджує стандарти сприймання понять і їх концептуального наповнення. «Головна думка твору» – більш конкретне позначення ідей автора, оскільки з поняттям «основна» корелюватиме т. зв. неосновна, додаткова, допоміжна.

Світлана Бибик

ГУГЛ-, ВЕБ-, КЛАС- ПИШЕМО РАЗОМ ЧИ З ДЕФІСОМ?

Одне із складних питань сучасної правописної практики – написання складних слів-кальок. Згідно з «Українським правописом» 2019 р. з дефісом пишемо складні іменники, утворені з двох самостійних іменників без сполучного голосного звука, за аналогією *бізнес-план, бізнес-проект, інтернет-видання* (§ 36, п. 2.1 Б а). Отже, поширене слово *гугл* [гугл] з іншими іменниками, з якими воно утворює поняття, назви предметів, явищ тощо, які виявляють себе саме в системі Google, пишемо з дефісом. Тому *гугл-форма*, що означає ‘безкоштовний інструмент для збирання інформації за допомогою опитувань, форм зворотного зв’язку й тестування’, а також *гугл-таблиця, гугл-сайт, гугл-клас, гугл-диск, гугл-презентація*. Варіантами цих складних слів є іменниково-прикметникові сполуки *гуглівська форма, гуглівська таблиця, гуглівський сат, гуглівський клас*.

Так само слово «клас» у складних словах-новотворах пишемо з дефісом: *клас-рум* (те саме, що *вебклас*). Як пояснити від-